

MÄGI JA MERI

ŠVEITSI EESTI SELTS • Number 5 • Detsember 2024 • Ilmub kord aastas • www.eestiselts.ch

EESTI LASTE JA NOORTE KLUBI JUUBEL

Grete Bühler 2019. aasta kevadel ELCH-i keskusel mudilaste rühma juhendamas. Foto: erakogu

ELULOOD

Mänguringi vilistlane Liis Elin Bircher

LK 8

AASTA KOKKUVÕTE

2024. aasta sündmuste kokkuvõte

LK 9

NÕUANNE

Kuidas saada lapsele Eesti pass?

LK 14

RETSEPTID

Pannkoogid Nutellaga ja smuuti

LK 15

LK 2

TOIMETUSE VEERG

Eesootavad sündmused 2025. aastal

LK 16

EESTI LASTE JA NOORTE KLUBI

ANDRUS KIVIRÄHK

Kirjanik Andrus Kivirähk kirjutab rändamisest, inimlooma iseärasustest ja jagab oma muljeid suvisest Šveitsi külastusest. Muuhulgas saame teada miks ta ei usu, et Šveits mäginine maa on ning kuidas maailmale ring peale teha süües üksnes koduseid viineripirukaid.

LK 6

MUUSIKA

PÄRT UUSBERG

Helilooja ja dirigent Pärt Uusbergiga kohtusid Šveitsis nii väikesed mudilaskoori liikmed kui suured I.M.E. koori lauljad ja ka niisama muusikahuvilised. Seltsile jääb kohtumine erilisel meelde, sest lisaks huvitavale vestlusele jäi kõrvu kõlama ka esimene seltsile pühendatud laul „Mägi ja meri“.

LK 12

HEA
LUGEJA!

Trükivalgust on näinud viies Šveitsi Eesti Seltsi leht Mägi ja Meri. Oleme selle viie aastaga palju arenenud. Kasvanud on lehe maht ja ka tegijate arv. Juba teist aastat on leht kakskeelne, et suured lugejaskonda.

Tänavu pidas Eesti Lastete Klubi esimest juubelit ning seega on see leht pühendatud meie lastele. Iga artikkel on lastega seotud ning ka retseptinurk sisaldab laste lemmikretsepte. Alustamegi tänusõnadega Emma Beatrixile ja Arvole, kes olid nõus oma lemmikuid toimetusega jagama. Aitäh Meribel Hagenile, Jürgen Jänesele ja Annika Luigale artiklite kirjutamise eest! Aitäh, Piret Raja, et annad asjalikku küljendus- ja disaininõu.

Mägi ja Meri toimetaja on Annika Fibbioli, keeletoimetaja Kaja Randam ja inglise keelde tõlkija Triin Thalheim.

Järgmises lehes on juba uus teema ja uued lood. Kui sinus tekib lugedes soov aastalehe tegemisele kaasa aidata, siis anna endast julgelt märku aadressil estowiss@eestiselts.ch. Kohtumiseni leheveergudel järgmisel aastal!

ŠVEITSI EESTI SELTS

KÜMMME AASTAT
KEELEKÜMBLUST

KUI MIRJAM LOERTSCHER 2013. AASTAL ŠVEITSI EESTI SELTSI JUHTIMISE ÜLE VÕTTIS, SAI SELTS TÄIESTI UUE HINGAMISE. PEAGI SELGUS, ET NOORED LAPSEVANEMAD TAHAKSID VÄGA KOHTA, KUS ÜHESKOOS OMA ŠVEITSI SÜNDINUD LASTELE EESTI KEELT JA KULTUURI ÕPETADA.

2013. aasta jaanipäeval andis Terje Busenhardt seltsi juhtimise üle Mirjam Loertscherile ja Grete Bühlerist sai seltsi asepresident. Mirjami kaks last olid sel ajal väikesed ning tal oli värsked kogemusi prantsuskeelse mänguringiga, kus ta lapsed osalesid, ja saksakeelsete ringidega. Selsamal jaanipäeval küsiti osalejate käest, kas keegi oleks huvitatud eestikeelsest mänguringist. Vastukaja oli äärmiselt positiivne.

Mänguringi – edaspidi Eesti Laste ja Noorte Klubi (ELNK) loomise juures saadi abitaollaselt Eesti suursaadikult Gert Antsult, kes viis eestlased kokku Belgia Eesti Kooli juhtidega, ning Eesti aukonsulilt Zürichis Hans Grafilt, kes toetas juriidilise poolega. Grete Bühler käis omakorda Saksamaal Hamburgis ja kohtus sealse toonase Eesti Kooli juhataja Ave Valsiga.

Ideest teostuseni läks kuus intensiivset kuud ning 2014. aasta jaanuaris toimuski esimene kohtumine. Kõik sai teoks tänu lapsevanematele ja esimestele vabatahtlikele, kelle hulgas oli ka professionaalseid õpetajaid-juhendajaid.

ALUSTATI PÄRIS NULLIST

Esialgse ELNK asutajad olid Mirjam Loertscher, Grete Bühler ja Maria Saks. Esimesed õpetajad olid lisaks neile Veronica Luidalepp ja Kristel Lelov-Brossard. Aja jooksul li-

2022. aasta novembris tähistati kolme vanusegrupiga ühiselt halloween'i. Tagareas juhendajad (vasakult) Loolo Treial, Viktorria Prokofjeva ja Peep Belbaum.

sandus abiõpetajaid ja teisigi abilisi, kes korraldasid töötube või õpetasid näiteks eesti keeles laulma.

„Ma ei olnud mänguringi juhendaja, vaid käisin lastega laulmas, et neile eestikeelseid lastelaule õpetada ja neid siis üheskoos laulda,“ meenutab Meribel Hagen. „Rändasin oma kitarriga ühe grupi juurest teise juurde ja üritasime leida helisid lisaks kitarrile ja häälele pudelite ja kõlapulka abil. Eelkõige enda laste pärast, et nad saaksid laulda. Aga mulle meeldivad lapsed, mulle meeldib nendega toimetada ja meeldib panna end proovile, sest lapsed on halastamatud kriitikud. Ja kuna mu enda lapsed käisid nagunii lasteklubis, siis kasutasin aega targasti.“

Grete Bühleri sõnul alustati mänguringiga tegelikult täitsa

nullist. „Näiteks alguses ei olnud meil mingit tasu õpetamise eest ning ka transpordikulu ei olnud kahjuks võimalik õpetajatele hüvitada. Proovisime hakkama saada väga lihtsate ja minimaalsete vahenditega. Mäletan, et palju materjali sai ka kodust lihtsalt kaasa võetud,“ ütleb ta. „Peamine oli aga see, et eesti päritolu lastel ja nende vanematel oli nüüd koht, kuhu tulla ja kus kokku saada, kus kõnelda eesti keeles. Kohale sõideti Bernist, Baselist, isegi Genfist!“

Mirjam Loertscher meenutab: „Kui ma ise Šveitsi tulin, siis mul ei olnud siin eesti võrgustikku. Kõige väljakutsuvam oli olla ema Šveitsis, mitte üliõpilane, praktikant ega töötaja. Soov oli luua kogukond, kus lapsed saaksid eesti keelt harjutada ning näha, et seda keelt räägib nii palju teisigi kui ema

AJALUGU

2023. aastal disainisid lapsed naljakuu aprilli tähistamiseks omale naeratuse. Tagareas juhendaja Loolo Treial.

Eesti Laste ja Noorte Klubi grupijuhid 2021. aasta mais uueks õppeaastaks plaane tegemas. Pildil Marina Semjanova (noorem vanuserühm), Kristina Bylyku (keskuse juht), Marju Kirss (vanem vanuserühm) ja Peep Belbaum (keskmine vanuserühm).

või isa. Samuti oli soov, et lapsevanematel tekiks kontakt teiste vanematega ning et ka mänguringist väljaspool saaks suhtlus eakaaslastega toimuda. Mirjam oli õpetaja rollis esimesel aastal ja hiljem, kui oli tarvis. „Need päevad olid energiast laetud ja mulle väga meeldis õpetajatöö,” lisab ta.

Gerdy Ling: „Lapsevanemana tundsin, et tahaksin ka oma panuse anda, et mu lapsed eesti kultuuriga kontakti jääks, ning et mänguring, mida minu arvates nii lastele kui ka vanematele vaja oli, püsima jääks ja edasi areneks.”

APPI TULID KA PROFESSIO-NAALID

Lisaks aktiivsetele lapsevanematele on ELNK töös kaasa löönud valdkonna spetsialistid, näiteks Kristiina Bylyku.

„Olin Eestis noorsootöös aktiivne ja tundsin, et soovin oma erialaseid teadmisi ja oskusi ka siin rakendada,” sõnab ta. „Vabatahtliku tööd olen noorena teinud, nii et ELNK grupijuhendajaks hakkamise üle pikalt mõtlema ei pidanud. Sealt edasi kulges asi üsna loomulikult teel. Ma olin motiveeritud oma energia, teadmiste ja oskustega panustama kogu ELNK töösse. Seda ka pikemas perspektiivis, ning see tõttu võtsin ühel hetkel vastu

ka klubi eestvedaja rolli.”

Loolo Treial hakkas mänguringi juhendajaks mitmel põhjusel. „Olles enne Šveitsi kolimist olnud Eestis lasteaiaõpetajana, kippusin lapsehoidjana töötades vahet vahel igatsema kollektiivi ja lastegrupi järele. Peamine põhjus aga oli anda väike panus siinse eestlaste kogukonna toetamisse. Väikesest Eestist elab meid Šveitsis nii palju, aga südame teeb sooviks teadmine, et eestlus ning eesti keele ning kultuuri oma lastele edasi andmine on Šveitsi eestlaste südames väga tähtsal kohal,” leiab ta.

MILLINE NÄEB VÄLJA KLUBI KOHTUMINE?

Tavaliselt saadakse kokku iga

kuu esimesel pühapäeval Züriichi vabaajakeskuse Zentrum ELCHi (Eltern Kinder Zentrum – toim) ruumides kell 14.15. Klubi juht saadab enne meili teel meeldetuletuse, milles märgib ära kohtumise teema ning palub tavaliselt kaasa tuua vahetusjalanõud, pinali (joonistus/kirjutusvahendite, käärde ja liimpulgaga), joo- gipudeli ja meelepärase näksi. Üks kohtumine kestab poolteist tundi ning kui vähegi võimalik, veedetakse osa sellest õues. Lapsed on vanuse järgi jagatud kolme gruppi: väikesed (3–5aastased), keskmised (6–8aastased) ja suured (üle 9aastased). Igal kuul käsitletakse mõnd päevakajalist teemat, nagu Eesti vabariigi aastapäev, isade- või emadepäev,

lihavõttepühad, mardi- või kadripäev, aga ka halloween, fotograafia, loodus, muusika, teater... Sport ning klassikalised õuemängud nagu „Silgud ritta, üks, kaks, kolm” jms on samuti olulisel kohal.

ELNK-s on külas käinud paljud Eesti tuntud inimesed, näiteks kirjanik Kätlin Kaldmaa (raamatu „Lydia” autor), Heino Seljamaa Kohverteatrist, judoka Aleksei Budölin, muusik Karolin Saariste ja viimati kirjanik Andrus Kivirähk.

Kivirähki küllakutsumise meenutamine paneb Meribeli muhelema. „Otsisime ühte eesti lastekirjanikku, kes võiks esineda ELNK 10. sünnipäeval. Avasin Eesti Lastekirjanduse Keskuse veebilehe ja vaatasin läbi terve nimekirja,” räägib Meribel. Ta pakkus klubi juhile Peep Belbaumile naljatamisi, et lahe oleks, kui Kivirähk tuleks. „Peep naeris mu vaikselt välja, et unistan ikka kohe eriti suurelt. Kui ei proovi, siis kindlasti ei tule – ja nii siis Peep ikka julgustamise peale kirjutas hästi tagasihoidlikult eitava vastust oodates. Aga vaat tuli hoopis väga positiivne ja ülipoosiivne kohe – nii süm- paatne vastus ja kogu asjaajamine ja ka loomulikult tema külastus! Julge hundi rind on rasvane ning küsija suu pihta ei lööda. Ja EBSis õppisin, et

2015. aasta detsembris veel toonase Mänguringi õpetajad Kätlin Moik (paremal) ja Gerdy Ling (vasakul).

AJALUGU

Isadepäeva peetakse Eesti Laste ja Noorte Klubis Eesti kalendri järgi. See on meenutus tänavusest isadepäeva üritusest, kus meisterdatakse isadepäeva kaarte.

Hetk 2017. aasta novembrist, kui käib isadepäevaks meisterdamine koos juhendaja Monika Saksaga.

Aasta viimane klubikohtumine toimub tavaliselt seltsi jõuluõhtul. Pildil Marina Semjonova 2019. aasta novembri lõpus.

tagasihoidlikkus ei ole alati voorus."

KLUBI ON TOEKS JA ÜHENDAB

Nüüd, 10 aastat hiljem, ei oskaks me Šveitsi Eesti Seltsi ELNKta ette kujutada. Selle vajaduses on veendunud kõik asjaosalised ning komplimentide kuuleb pidevalt ka väljastpoolt. ELNK on üles leitud nii tutvuste kaudu, seltsi kodulehelt, Facebooki kaudu kui ka lihtsalt guugeldades. Paljudele täiskasvanutele on see olnud oluline tugipunkt Šveitsis elades ning paljudele lastele abiks eesti keele oskuse ja enesekindluse kasvamisel.

„Suurim võit lastele on see, et nad tutvuvad teiste oma sugustega ehk eesti juurtega lastega ning näevad, et ka teised räägivad seda keelt, ja ehk leiavad sealt ka mõne sõbra. Nad tutvuvad eesti kirjandusega ja õpivad ka veidi eesti keeles kirjutama ja lugema,“ leiab Marju Kirss. Annika Keller täiendab, et talle oli oluline lapsed mänguringi viia just keelekümbuse ja eesti mõju – eestlaseks olemise pärast. „Minu lastele ja ka minule andis mängurühm palju ilusaid mälestusi. See oli tükike Eestimaad,“ sõnab ta.

„See on olnud nii oluline traditsioonide ja tähtpäevade olulisuse kujundamiseks. Ko-

dus üksi ei suudaks seda olulisust näidata ning üheskoos tekib selline „karjamentaliteet“, et ma ei ole oma kummaliste kommete ja tavadega üksi,“ arvab Meribel Hagen.

Kristiina Bylyku lisab: „Isiklikust kogemusest võin öelda, et minu tütrele on need kohtumised küll rohkem enesekindlust süstinud. Räägin küll temaga eesti keeles, aga üks igapäevane suhtlus on nn „meie moodi“. Hästi oluline on minu meelest keelt harjutada ka teiste seda keelt kõnelevate inimestega (lastega). Lisaks enesekindlusele ja julgusele arenevad niiviisi sõnavara ning laiem arusaamine keelest.“

Viktooria Prokofjeva: „Loodan, et neil tekib arusaam, et mitte liiga kaugel on üks eriline riik, mis neid alati ootab ja avasüli vastu võtab.“

EESTI LASTE JA NOORTE KLUBI TULEVIKUS

Nii mõnigi kord on mõeldud ka noorteklubi peale, sest iga aastaga tekib uusi noori, kes on lasteklubist juba välja kasvanud. Esimese planeeritud kokkusaamise aga nurjas koroonaviirus. Sealt edasi on puudunud initsiatiiv.

Võib-olla Kristiina Bylyku unistus ühel aastal siiski täitub? „Eriti äge oleks eestveda-

jate meeskonnas näha mingil hetkel noori, kes on sellest klubist ise välja kasvanud,“ sõnab ta. Laste enda initsiatiivist räägib ka Loolo: „Reggio Emilia (lapsest lähtuva tegevuspedagoogika) praktiseerija ja austajana usun ja tean, et ideed uuteks ettevõtmisteks ja innovaatilisteks visioonideks peituvad meie lastes.“ Viktooria aga unistab laste kokku toomisest üle Euroopa: „Mõte oleks teha koostööd ka teiste Eesti Noorte Klubidega Euroopas, et jagada ideid ja ressursse, või korraldada üks tore digikohtumine.“

Mingu nii- või naapidi, oleme kindlad, et eesti juurtega

lapsed saavad kindlasti veel palju aastaid üheskoos eesti keelt ja kultuuri õppida. Soovime neile toimetuse poolt head õppimist ning lennukaid ideid uuteks kokkusaamisteks!

Aitäh Annikale, Gretele, Kristelile, Kristiinale, Loolole, Marialle, Marjule, Meribelile, Monikale ja Viktoorialle mälestuste jagamise eest!

ANNIKA FIBBIOLI

2019. aasta jõuluõhtul Zürichis tõi jõuluvana Mänguringile kingituseks uue nime – Eesti Laste ja Noorte Klubi. Foto: Annika Fibbioli

AITÄH, ÕPETAJAD!

Asutajad: Grete Bühler, Mirjam Loertscher, Maria Saks

Juhid: Grete Bühler, Kirsti Rosenberg, Gerdy Ling, Kristiina Bylyku, Peep Belbaum

Õpetajad ja abilised: Maarja Bircher-Suits, Meribel Hagen, Marju Kirss, Annika Keller, Tiina Lamibrac, Kristel Lelov-Brossard, Mirjam Loertscher, Veronica Luidalepp, Enel Miller, Tiitu Poom, Viktoria Jana Profikajeva, Mari Ribeiro Varandas, Eloora Rämmal, Kairi Saar, Monika Saks, Lisanna Schmit, Marina Semjonava, Loolo Treial.

Siin on mõned paljudest Eesti Laste ja Noorte Klubi õpetajatest ja juhtidest: vasakult Meribel Hagen tütar Emma Beatrixiga, Kairi Saar, praegune klubi eestvedaja Peep Belbaum, Monika Saks, Kätlin Moik ja üks asutajatest Mirjam Loertscher klubi juubeli tähistamisel St. Gallenis 1. juunil 2024. Foto: Annika Fibbioli

Eesti hümnit saab esitada ka tühjadel pudelitel! Eesti vabariigi 99. aastapäeva tähistamine Bernis 12. märtsil 2017. Foto: Helen Ree

PALJU TOREDAID MÄLESTUSI

Mirjam Loertscher: „Eredalt on mees geograafia ja loodusõpetuse tunnid, või kui Annika Keller tutvustas teadlasena külma jääd või kui rääkisime lastega võru murret või sellest, et viipekeel on eri keeltes oma keel. Need ahaa-momendid on eredalt mees. Eriti armsasti meenuvad laste meisterdused, mis ehtisid tihtipeale iseseisvuspäeva peo laudu (näiteks köögipaberi rullist tehtud Pikad Hermannid) ja joonistusvõistlus, mille võitjatoõ oli iseseisvuspäeva kutse pilt.“

Marju Kirss: „Eredamalt on meelde jäänud külalistega päevad, sest siis oli ka endal huvitav midagi uut õppida. Näiteks Evelin mängis udupilli ja teisel korral õppisime Annika Fibbioliga fotograafia kohta ning tegime valguspaberile loodusest korjatud taimedega pilti. Aga oma esimestest tundidest on mees see, kuidas õpilased tegid palju saksa keelest tulenevaid kirjavigu, mis tundusid alguses eesti kooli õpilaste omadest nii erinevad. Näiteks „salvrätt“ või „ahv“ kirjutati f-tähega. See pani mõtlema, kuidas väliseesti lastele paremini õigekirja õpetada.“

Annika Keller: „Mulle tuleb viimasest ajast kohe meelde Äpu külaskäik, kuna kasvasin ise Heino Seljamaa Äpu ja tulesaatega „Kõige suurem sõber“. Kuid toredaid hetki on tegelikult mees palju. Helen Ree fotosessioon lastele pargis, mänguring botaanikaaias. Vihmaste ilmadega mänguringi minemine. Sagimine ootetoas enne ja pärast mänguringi. Emade-isadega kohvitamine. Laste kasvamise ja arenemise nägemine aastast aastasse.“

Gerdy Ling: „Kord tegime lastega koos šokolaadiatel-

jee. Nii vanemad kui ka lapsed olid programmist vaimustunud. Lapsed armastasid projekti lõpuni, lapsevanemad niikaua, kuni šokolaad oli ainult laste riietel ja kätel. Kui lapsed olid piisavalt šokolaadist jäneseid, siile ja muid elukaid proovinud, tuhistasid 20 suhkrust tiivustatud „inglikest“ läbi ruumide ja väljaski. Emadel-isadel ei olnud lihtne ülesanne neid kinni püüda.“

Kristel Lelov-Brossard: „Eredalt on mees, et otsustasime Eesti jääaja pinnavormid – oosid, voored ja rändrahnud siduda kokku eepose „Kalevipoeg“ lugudega. Nii rääkisime Kalevipoja kivist, sängist ja kiviviskevõistlusest. Lisaks piltide vaatamisele mõõtsime Kalevipoja sammu pikkust ja kivi suurust. Tagasiside, mida vanematelt saime, oli superhea. Lapsed oleval meie kangela-sest suure õhinaga rääkinud.“

Meribel Hagen: „Me tegime ükskord lastega pudelimuusikat ja mängisime Eesti hümnit. See osutus nii edukaks, et tuli kordusele ka vabariigi 99. aastapäeva üritusel.“

Monika Saks: „Suurim kõrghetk oli president Kersti Kaljulaidiga kohtumine St. Gallenis laste- ja noorteraamatukogus 2017. aasta maikuu.“

Maria Saks: „Vaatasime lastega pildiraamatut ühest väikesest jäneseist, kes ütles oma emale, et ta on talle väga kallis. Kui ema küsis, et kui kallis, siis mõtles väike jänku üha uusi asju välja, näiteks sirutas käpad nii kaugele, kui suutis, ja ütles, et nii kallis, või nii kallis, kui kõrgele ta hüpata suudab. Lõpuks saabus õhtu ja siis ütles ta kuud nähes, et kuni kuuni – nii kallis oled sa mulle. Üks poiss ütles seepeale, et kui tema see väike jänku oleks, siis tema ütleks küll, et ema on talle nii kallis kui 100 000 korda ümber maailma.“

ANDRUS KIVIRÄHK

KUIDAS MA ŠVEITSIS KÄISIN

Loomad teatavasti kuigi palju ringi ei rända. Toiduotsingutel läbivad vahetevahel muidugi kaunis pikki vahemaid, aga samas jäävad siiski alati pidama tuttavasse keskkonda. Kõrbeloom ei satu kunagi taigasse ja parasvöötme elukas savanni, sest nad ei saaks seal lihtsalt hakkama. Sageli on aga loomade nõudmised veelgi spetsiifilisemad, lehtmetsa elanik ei oska leida toitu kuusikus ja sooloom ei suuda pesitseda mõne kilomeetri kaugusel aasal.

Inimene on ka loom, aga üsna isevärki. Tema rändab küll ja on võimeline kohanema väga erinevates tingimustes. Eestis sündinu võib kolida kogu Ameerikasse või Austraaliasse ja luua sinna palmide ja eukalüptide alla omale kodu. Aga tundub, et päris kadunud ei ole siiski ka need ürgsed

instinktid, mis sunnivad looma püsima sääras keskkonnas, mis pakub talle kõige enam toitu ja kaitset. Ainult et inimesel on võime seda keskkonda ka ise luua – just täpselt sinna, kuhu elutee teda viinud on. Ja nii sündisidki kõikjal maailmas Eesti Majad ja eestlaste laulupeod ja kirjastused, Austraalia palava päikese all jõule tähistades söödi verivorsti ning Ameerikas üritati vabariigi aastapäevaks hankida vürtsikilu. Põhjamaa jänes ei saa kolida kõrbe ja võtta enesega kaasa mahlast ristikeina ja varjulist põõsast, mille all on tema kodu, aga inimene võib rajada võõrale maale tillukese, kodumaad meelde tuletava pesa. Ja kui neid tuttavat ja turvalist keskkonda armastavad inimesi on palju, siis tekivadki hiinalinnad ja väikesed itaaliad.

See oli nüüd sissejuhatuseks. Ja peaks ära seletama, miks kodunt kaugele kolinud eestlastel on kombeks kutsuda enesele kodumaalt külalisi. Muusikuid ja teatritruppe – või siis ka kirjanikke. Näiteks mind.

Eks ikka selleks, et tekitada enese ümber vähemalt mõneks ajaks väike lapike Eestit. Selline tilluke mull, salamaailm, kuhu saab korraks sisse lipsata ja ollagi – hopsti! – tagasi kodumaal.

Muidugi, tänapäeval on ju lihtne ka päriselt kodus käia, lennukid lendavad ja rongid sõidavad vahetpidamata. Aga sellest ikkagi ei piisa. Kellel on siis aega pidevalt lennus või ratastel olla! Mugavam on tuunida oma lähemat ümbrust, muuta see võimalikult kodumaa sarnaseks.

Ja mina aitan muidugi alati

hea meelega sellele õilsale üritusele kaasa. Kui mind kututakse külla välismaal elavatele eestlastele, siis katsun ikka aega leida ja sõita. Nagu sel kevadel Šveitsi. Need reisid ja kohtumised on alati meeldivad, nii ka seekord.

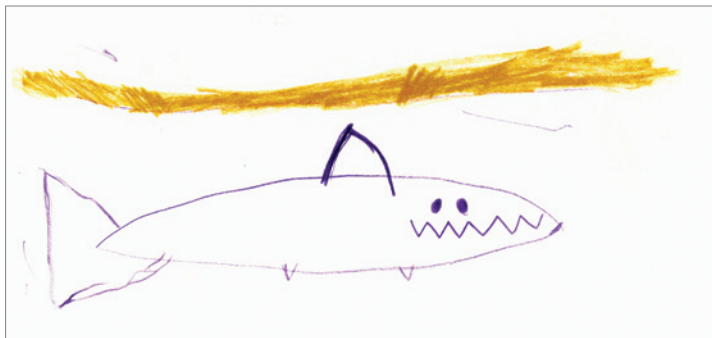
Tõsi, peab ütleva, et Šveits hoiab kiivalt oma saladusi. Näiteks räägitakse, et ta olevat märgine maa. Mina ühtegi mäge ei näinud. Tõsi küll, mulle öeldi korduvalt: kui praegu vihma ei sajak ja udu hajuks, siis sa näeksid mägesid. Aga vihma sadas ja udu ei hajunud. Nii et mina mägede kohta käivaid kuulujutte kinnitada ei saa. Võib-olla nad on olemas, aga võib-olla ka mitte.

Aga eks nii ongi õige, ega ei peagi kohe esimene kord kõiki oma saladusi ja aardeid paljastama! Päris palju oli ju ka seda, mida ma nägin. Kuul-

EESTI LASTE JA NOORTE KLUBI

said maale, iidseid raamatuid ja võõramaa loomi. Ja rakletti nägin ka! Isegi sõin seda! Esimeseks korraks täiesti piisab.

Ning muidugi on kõige toredam tutvuda kohalike eestlastega. Taolistes kohtumistes on alati midagi vandeseltslaslikku. Koguneks justkui mingi salaühing, mis kõneleb kohalikele arusaamatut keelt, kinnitab keha eksootiliste hõrgutistega ja kõneleb salapärastest raamatutest, mida kohale tulnute naabrid ja klassikaaslased iialgi lugeda ei saa, sest

nad, vaesed kuradid, ei oska ju eesti keelt. Minus aga kinnitavad säärased visiidid veendumust, et maailm on nagu suur soo, mida on võimalik läbida mättalt mättale hüpates – ja need mättad on erinevates riikides asuvad eesti kogukonnad. Võib teha maakerale ringi peale, suhelda oma teekonnal ainult eestlastega ja süüa üksnes koduseid viineripirukaid.

Lõpetuseks Zürichis laste joonistuste põhjal valminud jutuke. Eesti kultuur võib vabalt sündida ka Šveitsis!

Taevas oli suur vikerkaar. See oli väga ilus.

Aga siis tuli lõvi ja sõi ühe jupi vikerkaart ära.

Siis tuli matkaja ja löikas teise jupi endale telgiks.

Siis pistis kala pea veest välja ja sikutas osa vikerkaart jõe põhja.

Siis tuli koer, tassis jupi vikerkaart metsa ja mattis maha.

Ja lõpuks tuli jänes ja tahtis ka vikerkaart näha, aga see oli otsa saanud.

Jänes istus raketi peale ja lendas kosmosesse.

Andrus Kivirähk

ILUSAD MÕTTED ON EESTIGA SEOTUD

KOHTUSIN LIIS ELIN BIRCHERIGA JUHUSLIKULT TARTUS EELMISE AASTAVAHETUSE AEGU. SELGUS, ET TA OLI ÜKSI EESTISSE SUGULASTELE KÜLLA TULNUD! ET KA MINU ŠVEITSIS SÜNDINUD LAPSED ÜHEL PÄEVAL OMAPÄI EESTIS KÄIVAD, ON MINU HINGE SALASOOV. PARATAMATULT TEKKIS TAHTMINE LIISIGA PAREMINI TUTTAVAKS SAADA.

MILLINE ON SINU ESIMENE MÄLESTUS EESTIST?

Esimene mälestus on vanaema ja vanaisa juures Pärnu lähedal Audrus, kuidas vanaema teeb hommikuti putru või pannkooki ning vanaisa toob aiast küüslauku, värskaid kurke ja tomateid ning sööb hommikust alles kell 12.

KUI TIHTI SA EESTIS KÄID JA MIDA SA SEAL OLLES TEED?

Ma kahjuks saan ainult kaks-kolm korda aastas Eestisse tulla. Sel aastal käisin talvel nädal aega tädi pere juures ning enne seda veetsin kogu suvevaheaja vanaema juures Audrus ja tädi juures Pärnipeal. Tavaliselt lähengi tädi juurde, sest seal on mul väikesed sugulased, tädipoeg ja kaks täditütart. Siis hoian neid ja mängin ja möllan nendega.

MIDA SA TAVALISELT EESTIS TEED?

Üldiselt olen suurema osa ajast sugulaste juures. Tädi juures Pärnspea metsas ja mere ääres on alati lihtsalt mõnus olla. Mõnikord viib meid seal minu tädimees päästekaatriga merele. Vanaema juures Audrus veedan palju aega endavanuste naabritüdrukutega, kellega käime Pärnus kinos ja bowling'ut mängimas või sõidame ratas- tega Valgeranda ujuma.

KAS EESTIS ON MIDAGI ERI- LIST, MIDA SULLE MEELDIB SÜÜA-JUUA?

Eesti jäätis ja ploomimahl kuuluvad alati mu seal olemise juurde.

KAS SUL ON ŠVEITSIS KA EES-

TI JUURTEGA SÕPRU?

On küll – Leena ja Melissa. Sel suvel lähme ka kolmekesi suvelaagrisse Hiiuumaale. Leenat tunnen juba Mänguringist saadik. Melissa ei ole Mänguringist, teda tunnen ema kaudu.

Šveitsis olles teeme Melissa ja Leenaga väga erinevaid asju. Viimane kord Melissa tuli oma perega ja ööbis meil. Me ei ela lähestikku, seepärast saame kokku kas mõnel peol või nüüd siis Eestis. Muidu suhtleme rohkem telefoni ja SMSide kaudu.

KUIDAS SINU KANDIS SELLESSE SUHTUTAKSE, ET SUL ON KAKS EMAKEELT?

Zürichis on see täiesti normaalne. Paljudel minu sõbrannadel on kaks emakeelt. Pigem on see tore, et kodus mitut keelt räägitakse. Minu sõbrannad räägivad kodus saksa keelele lisaks prantsuse, taani, hispaania jne keelt.

KAS TUNNED END ROHKEM EESTLASE VÕI ŠVEITSLASENA?

See on raske küsimus. Spordis, kui Eesti mängib Šveitsi vastu, olen alati Eesti poolt. Ma ei saa aga öelda, et olen rohkem eestlane, sest mu isa on šveitslane ning olen sündinud ja üles kasvanud ju Zürichis.

Samas olen Eestiga teistmoodi seotud, sest mul on seal pere, kes on mulle väga lähedane ja tähtis. Tädilapsed on mulle nagu vennad ja õed. Šveitsi isapoolse perega mul sellist lähedast suhet ei ole.

JUTUSTA PALUN OMA KOGEMUSTEST MÄNGURINGIS.

Ma alustasin vist kuueaas-

taselt ja käisin seal viis-kuus aastat. Mulle meeldis, et sain väljaspool kodu ka lastega eesti keelt rääkida. Leidsin seal ka sõpru nagu Leena ja teisi. Tore oli, et õppisin ka eesti keelt rohkem, kui kokku saime. Oli selline mõnus koos olemine.

Liis St. Galleni noorteraamatukogus eestikeelsete raamatute riiuli avamisel 3. mail 2017. Vasakul ema Maarja Bircher Suits, Foto: Helen Ree

Mäletan, et laulsime seal palju. Ühel korral tegi Helen Ree meiega pildistamise workshop'i – see oli väga lahe ja on mulle hästi meelde jäänud. Ühel teisel korral tegime mänguringis ise šokolaadi. Hiljem kohtusime teiste eestlastega vanemate kaudu ka väljaspool Mänguringi.

MISMOODI SA SELLELE AJALE TAGASI VAATAD, KUI SU EMA OLI ŠVEITSI EESTI SELTSI JUHATUSE LIIGE?

Mulle see meeldis. See oli hea

kogemus. Me olime üritustel küll pikemalt – enamasti kuni kõik oli pärast üritust ära koristatud –, aga ka seeläbi olime teiste juhatuse liikmete lastega teistmoodi ja lähedasmalt seotud.

Väga hästi jäi mulle meelde Silvaplane (2018. aastal – toim). Olime seal ju pikemalt, üleöö. Läksime koos matkama, käisime kirikus, siis tuli jõuluvana, sõime ja laulsime kõik koos. See jäi mulle hästi meelde. Jaanipäevad olid ka väga toredad.

Tegelikult on mul kõik üritused hästi meeles. Mul ei ole Zürichis teisi sõbrannasid, kes käivad oma keelega- ja kultuuriklubis. See on tore, kui see on olemas, ning et on initsiatiivi ja inimesed ka tahavad seal osaleda.

MILLISED ON SINU MÕTTED EESTIST PRAEGU?

Mul on alati hea tunne, kui mõtlen Eesti peale. Ilusad mõtted on Eestiga seotud. Ma olen tänulik, et mul on seal selline pere. See on minu jaoks eriline, et mu ema on Eestist.

OLED PRAEGU 16AASTANE JA KÄID ZÜRICHIS GÜMNAASIUMIS. MILLISENA NÄED OMA SUHET EESTIGA TULEVIKUS?

Ma isegi kujutaks ette, et kolm üheks aastat Eestisse. Kui mitte tervelt eluks, siis vähemalt paariks aastaks. Näiteks ülikooli. Ma ei tea veel, mida õppida tahan, võib-olla merebioloogiat – midagi loodusega seotud.

ANNIKA FIBBIOLI

2024. AASTA SÜNDMUSED

EESTI VABARIIGI AASTAPÄEV

Eesti vabariik 106 – milline imeline number ja milline imeline vanus – vabaduse vanus! Iga aasta on justkui kingitus. Kingitus meile ja meie kodumaale. Meie kingitus aga Eesti vabariigile on sellel päeval üheskoos olla ja seda pidulikult tähistada, sest hoolime ja hoiame meile kalleid väärtusi ja traditsioone.

Sel aastal õnnestus meil seda tähtpäeva pidada õigel päeval kohtumisel Zürichis Šveitsi ajaloo muuseumis (Landesmuseum), et kuulata Šveitsi lugu vabaduseni ning selle hoidmisest. Alustasime imelise akustikaga muuseumis Eesti hümniga laulmisega, ühendades oma südames kahe kodumaa – Eesti ja Šveitsi ajaloo. Sõime seltsi presidendid Meribel Hageni tehtud imemaitsvaid liha- ja porgandipirukaid ning suundusime giidituurile.

Muuseumi külastusele järgnes õhtusöök hubases katuse-restoranis Roof Garden. Seltsi president pidas kõne, milles kiitis Eestimaa arengut. Liina, Marju, Kaili, Anu – nad kolisid tagasi Eestisse ja neid on veel. 2023. aastal oli tagasipöördujaid 7000 võrra rohkem kui väljarändajaid. Tore, et Eestimaa on suutnud meelitada tagasi suure kogemusega maailmaränduritest eestlased, et muuta üheskoos Eesti tugevaks.

Meribel Hagen kirjutas luuleread, mõeldes õigusriigi, demokraatia ja vabaduse tähendusele ja meie kohustusele. Kuna veebruaris suri Eesti naabri Venemaa vastu panumõtletaja Aleksei Navalnõi, siis see tekitas suured tunded, millest sündisid järgmised read. (1) (2)

1

2

*Eesti keel – see mõlgub meelel,
nii ilus ja raske – nii väga meie moodi.
Eestimeelsus – see kõlab meie keelel,
nii ilus ja raske – nii väga omamoodi.
Väike ja habras on nii meel kui keel,
suur ja jõuline on aga tema, kes kandjana teel.
Üheskoos kodus ja võõrsil
ta võrseid hoiame,
et kõlaks kaugel ja kaua
eesti keeles me kuues meel.*

*Heliseb uksekell...
avan ja kuulen paukumist,
vastuseks naabri haukumisele
avab enda aga südame keel.
"Esä taivan, tii nii" – laulab lapsesuu
teadmata, kes see "esä" on.
Kas puu või emake maa või meie isa taevas.
Ta meid aga hoiab, kui palvesse seame käed.
Sulgen ukse ja naaber läeb.*

*Üksmeelselt hea meel on olla täna koos,
julgeda tähistada vabadust, mis õitseb täies hoos.
Kartmatult ja uhkelt rändlinnu kergusel lendleme
ja kallistame puud.*

*Eesti keel – nii ilus ja raske,
kauneim kingitus, mida vaid meie oskame hoida ja kanda.
Elagu vabadus täna ja elagu vabadus homme.
Elagu eesti keel ja meel.
Elagu Eesti kaua me sees!*

Meribel Hagen, 17.02.2024

EESTI LASTE JA NOORTE KLUBI JUUBEL

1. juunil tähistasime Eesti Laste ja Noorte Klubi 10. sünnipäeva. Hip-hip hurraa! Emadepäeval tehakse emale kingitus, isadepäeval, mis muide Šveitsis on esimesel pühapäeval juunikuus, tehakse kingitusi. Aga lapsed?

Eestis tähistatakse 1. juunil lastekaitsepäeva ja nii tegime eesti-šveitsi lastele kingituse: kutsusime külla armastatud autori Andrus Kivirähki. Andrus lugemisele oma jutte ja vestles kirjanduse teemadel. Lastel oli ka suurepärase võimalus näha, kuidas sünnib üks lugu, mille kirjapanekuks on inspiratsiooni saadud laste joonistustest. Andrus küll arvas, et on väga halb kingitus, sest lahkub juba päev hiljem ega saa kuidagi laste juurde jääda, aga olime selle külastuse üle siiski väga õnnelikud.

Mirjam Loertscher ja Grete Bühler panid 10 aastat tagasi kasvama ühe olulise seemne – tol ajal veel Mänguringi nime kandnud eesti laste kooli. 2019. aastal sai Mänguring uueks nimeks Eesti Laste ja Noorte Klubi. Lisaks viis Mirjam eestikeelsed lasteraamatud St. Galleni noorteraamatukogusse, kus saab praegugi

AASTA KOKKUVOTE

neid vaadata ja laenutada. Katherinen Bibliotheki on külastanud ka Eesti president Kersti Kaljulaid ning armastatud kirjanikud Ülo Pikkov, Kairi Look ja Gerda Märtnens.

Šveitsi Eesti Selts tänas Mirjamit ta algatuse eest, mis on kasvanud armastuse ja hoolega ja mille olulisust emadeleisadele on keeruline sõnadesse panna. Me oleme tänulikud, et kõik õpetajad, Lasteklubi vedajad (Gerdy Ling, Kristiina Bylyku, Peep Belbaum), lapsevanemad ja ka lapsed on hoidnud seda klubi nii elava ja rõõmsana. Loodetavasti leidub ikka neid toredaid eestlasi, kes seda traditsiooni jätkavad. (3) (4)

TAASISEISVUMISPÄEV

20. augustil tähistas selts Eesti taasiseseisvumise aastapäeva Zürichis restoranis Salut Salon. Meeleolu oli pidulik, täis naeru ja päikest. Ühiselt meenutati üheksakümnete algusaegu ning pr Liina Muring ja hr Michael Reiss pidasid pidupäevale väärilised kõned.

Äärmiselt tore oli taasiseseisvumispäeva üritusel näha nii pikaajalisi kui ka hulgalt uusi inimesi. See tõstab tuju ja kinnitab veelkord, et selts loob mõnusa keskkonna Eesti traditsioonide tähistamiseks ja edasi viimiseks ning toob ikka ja jälle sõbrad kokku, kellega on nii kena eesti keeles maast ja ilmast rääkida. Aitäh Kairi Saarele ja Liina Muringule organiseerimise eest! (5) (6)

KOHTUMINE PÄRT UUSBERGIGA

Kloostriisaarel Rheinau Musiikinselil toimus 21. septembril kohtumine helilooja ja dirigendi Pärt Uusbergiga. Lisaks kahepäevasele kooriproovi läbiviimisele kogunesid eestlased laupäeva õhtul ühisele õhtusöögile ning suundusid siis muusikalisele aruteluõhtule Uusbergiga. Tee heliloomingusse, risttee heliloomingu ja dirigeerimise vahel, laulupidu ja muusika kõla – need olid õhtu peamised teemad.

Kohtumise kohta saad pikemalt lugeda leheküljelt 12.

AMPLER BIKESI RATTATUUR

5. oktoobril said eestlased kokku eestlaste omaenda jalgrattabrändi Ampler Bikes esinduses Zürichis ja tegid mõnusa rattatiiru. Ürituse korraldaja Eneli Väli kirjutas pärast: „Ilm oli tegelikult meie poolel, pilvine, kuid lõpukstuli päikegi välja ja väga tore oli. Mõnus oli ka pärast sõitu liht-

salt showroom'is istuda, kohvi juua ja omavahel jutustada.“

Eks see ole alati nii, kui kohtume – meil on lihtsalt mõnus ja hea koos olla. Usume, et selliseid sõite võiks veelgi toimuda. Aitäh sulle, Eneli, korraldamise eest! (7)

GENFI FONDÜÜÕHTU

8. novembril kohtusid Genfi järvekaldsed eestlased traditsioonilisel fondüüõhtul samamoodi kui aasta varem Edelweissi restoranis. Eestlasi tuli kokku ligi 30 – terve pika laua jagu. Õhtu organiseeris Liina Meerits ja oleme talle väga tänulikud. (8)

SILVAPLANA JÕULUPIDU

30. novembril toimus jõulukohtumine Silvaplanas, teisel pool mägesid ja lume sees. Üle 130 eestlase, nende hulgas Eesti suursaadik Marju Pajula ja konsul Annika Luiga kogu saatkonna perega, sõitsid advendiootuses Albana hotelli, mida juhib eestlanna

Malvika Bosshard koos oma šveitslasest abikaasa Danieliga. Viimane jõulukohtumine Silvaplanas jäi viie aasta taha ja tundub, et see on koht, kuhu eestlased lähevad suure rõõmuga tagasi – justkui oleks seal tükike Eestimaast.

Juba päev varem, reedel koguneti ühiseks õhtusöögiks ning laupäeval oli kõigil võimalus nautida mägede võluisid suuskadel või lihtsalt matkates. Ning siis algas juba pidulik jõuluõhtu tähistamine. Mõnus apero hotelli ees oli sissejuhatus kirikus toimunud kontserdile ja kirikuõpetaja jõulujutlusele. Sel aastal esines kontserdil seltsi president Meribel Hagen oma kolleegide Lea ja Beniga kontrabassil ja kitaril SBB Live Bandist. See oli tema muusikaline tänu ja lõppakord oma ligi viieaastasele presiidiumi ajale. Ametlik lõppakord toimub siiski veebruaris, kuid Meribeli soov oli anda just muusika kaudu edasi oma tänu usalduse ja õppetundide eest, mida need viis aastat on talle kinkinud. Lisaks tuli esiettekandele seltsile loodud laul „Mägi ja meri“, mille Pärt Uusberg oli loonud Meribel Hageni sõnadele Rheinau Musiikinselil.

Esimene advent ukse taga ja päkapikud töidki lastele pühapäeva hommikul, 1. detsembril sussi sisse kommi. Suur aitäh Malvikale kogu ürituse organiseerimise ja meie kõigi majutamise eest! Häid lambaid mahub ühte lauta palju ning see ütlus pidas sel jõulunädalavahetusel paika, sest nii palju osalejaid oli väga tore üllatus. (9) (10)

Aitäh selle vaikse, kuid ilusa aasta eest kõigile!

MERIBEL HAGEN
ANNIKA FIBBIOLI

AASTA KOKKUVOTE

6

7

8

9

10

JOONISTUSVÕISTLUS “MÄGI JA MERI”

Šveitsi Eesti Seltsi jõulupeol Silvaplana toimus lastele joonistusvõistlus teemal „Mägi ja meri”. Osa võttis 21 last. Tööd pandi üles näitusele, kus täiskasvanud said anda hääle oma lemmikutele. Võidutöö autor on Johannes Karl Lesch Bernist. See pilt hakkab ka kaunistama Eesti vabariigi 107. aastapäeva kutset. Aitäh kõigile joonistajatele ja hääletajatele!

I koht, autor: Johannes

II koht, autor: Erin

Järkub lehekülgedel 13 ja 15.

MUUSIKALINE KOHTUMINE PÄRT

2025. aasta on laulupeo aasta, mistõttu kõlab koorimuusikat meie ümber juba praegu väga tihedalt. Niisiis tundus Pärt Uusberg kui laulupeo dirigent, eelmise noorte laulupeo kunstilise juht ja sünnist saati laulupeole osaleja olevat just õige inimene, keda külla kutsuda, et vestelda koorimuusikast ja selle olulisusest Eesti kultuuris.

Veel enne, kui kohtumisele sõitsime, oli meil võimalus eelmisel õhtul külastada Tonhalle hooaja avakontserti. Zürichi Tonhalle kunstiline juht on Paavo Järvi ning kuna Tonhalle avakontserdid olid juhustlikult just sel nädalal, kui Pärt Uusberg meile külla tuli, korraldas Šveitsi Eesti Selts kohtumise kahe eestlasest muusiku vahel. Paavo Järvi ja Pärt Uusberg ei olnud varem kohtunud ning soovisime kinkida neile selle sümbolise kokkusaamise. Lisaks pakkusime Uusbergile võimalust kuulata muusikat ühes ilusaima kõlaga kontserdisaalis. Aitäh Tonhallele toetuse eest, et see idee sai teoks!

HINGE PUUDUTAV ÕHTU

Kutsusime Pärt Uusbergi külla, et vestelda ta teekonnast heliloomingusse, koorimuusikast üldiselt ja loomulikult laulupeost. Kohtumist kloostriisaarel Rheinau Musikinselil (e k „muusikaar“) alustasid eestlased ühise õhtusöögiga, et õhtule hoog sisse lükata, ning suundusid siis vestlusõhtule.

Õhtut läbis kolm suuremat vestlusteemat: Uusbergi teekond heliloomingusse (risttee heliloomingu ja dirigeerimise vahel), koorimuusika olukord Eestis ning laulupidu. Raplast pärit noorena ei olnud ta teekond professionaalsesse koorimuusikasse sugugi loogiline, vaid pigem suur kokkusattumuste jada. Õiged hetked ja

Pärt Uusberg kohtumas Paavo Järvi Zürich Tonhallis.

Vestlustunni ootuses kogunevad Pärt Uusbergi ümber kaugemad külalised Genfist ja Bernist.

õiged inimesed aitasid tal võtta suuna Georg Otsa nimelisse muusikakooli ning sealt edasi juba Eesti muusika- ja teatriakadeemiasse.

Uusberg on kirjutanud muusikat mitmesugustele kooslustele – koorimuusikat, kammermuusikat, suurteoseid jne – ning juhatab kammerkoori Head Ööd, Vend. (Muide, põnev fakt: seltsi president Meribel Hagen oli selle koori loomisel üks liikmeid ning viis esimest aastat koori president, kuni tuli otsus kolida Šveitsi.) Lisaks rikastavad Uusbergi elu paljud projektid. Leida selles keerises rahu on küllaltki keeruline, eriti Tallinna keskkonnas, mis ei ole Uusbergile just loomumane. Seda enam oleme õnnelikud, et meil õnnestus Uusberg selles elukeeristormis üheks muhedaks nädalavahetuseks külla kutsuda.

Kloostriisaar andis õhtule väga sügava ruumi, kus tunti end mugavalt, et vestleda ausalt ja avatult. Õhtut rikastasid Uusbergi naljad ja jutud kohtumistest mõningate oluliste isikutega, nagu Veljo Tormis ja Arvo Pärt, mis tema tõsise oleku juures tunduvad eriti nal-

jakad. Lisaks saime teada, et muusikaga on võimalik ravida peavalu, kuulates klassikalise muusika reegleid järgivat muusikat, näiteks Palestrina „Missa Papae Marcellit“. Muusikasaarel ei puudunud loomulikult ka muusika ning nii lõpetati õhtu regilaulude ühe huvitava musikaalse eksperimentiga.

Tegime kohtumisel Uusbergile ettepaneku teha tööd ka

Pärt Uusberg seltsi mudilaskoori dirigeerimas.

Šveitsi Eesti Seltsi mudilaskooriga, kes otsustas astuda laulupeole saamise karussellile. Laulupeole pääsevad vaid valikmudilaskoorid, mistõttu on sõel eriti tihe ja oodatud tase kõrge. Uusberg, kes peamiselt töötab täiskasvanutega, kahtles oma kogemustes noorematega, kuid ta muhe isalik olemine ja professionaalsus olid väikestele väga inspireerivad ning lapsed kuulasid ta õpetussõnu suure tähelepanelikkusega.

SÕNADEST MUUSIKAKS

See kohtumine oli sügav, ilus, naljakas ja kokkuvõttes üks imeline õhtu. Pärast vestlustundi suundusid osalejad vabamale vestlusringile. Uusbergilt küsiti tema unistuste kohta ja ta mainis, et talle meeldiks kirjutada just Eesti professionaalsetele koosseisudele. Mõnele kooslusele on ta ka seda juba teinud, kuid näiteks ERSO-le veel mitte.

Haarates sõnal sarvist, arvas seltsi endine president Mirjam Loertscher, et siis võiks ju meie seltsile vähemalt kaks takti muusikat kirjutada! Sellest mõttest sai teekond ja nii sündis õiste tundide jooksul

UUSBERGIGA

Meribel Hageni juhatamisel esitatakse kelladel „Helisevast muusikast“ laulu „Do-re-mi“.

üks lugu seltsile. Seltsi aja-
lehe nimest inspireeritult oli
Meribel Hagen juba varem kir-
ja pannud luuleread, mille ta
tugeva südamliku surve all oli
valmis sel õhtul avalikustama
ja andma Pärt Uusbergile ins-
piratsiooniks.

Uusberg rääkis vestlus-
õhtul palju ka eesti luulest,
sest koorimuusika põhineb
suuresti just eesti luuletaja-
te, teiste seas Hando Runne-
li ja Juhan Liivi teostel. Siit
tõukudes saab küsida, kumb
on üldse enne: kas muusika
või sõnad? Uusbergi muusi-
ka sünnib pigem sõnadele ja
mitte vastupidi. Nii andsime
Uusbergile üle Mägi ja Meri
luuleread. Seejärel kadus ta
õisesse kloostri prooviruumi
ja niimoodi, otse meie keskel,
sündiski seltsile laul. „Need
on hetked, mille nimel tasub
elada,“ ja „Nii sünnibki siis
muusika,“ olid õhtu osalejate
kommentaaris, mis ilmesta-
sid selle õhtu olulisust. Teose
„Mägi ja Meri“ esiettekanne
oli seltsi jõulupeo kontserdil,
30. novembril Silvaplana.

Õhtu nali: kohtumistund al-
gas hoopis suure üllatusega,
sest mudilaskoori lapsed olid
kutsunud teised saarel har-

jutavad koorid oma kontser-
dile, kuid õhtu korraldajatest
ei olnud keegi sellest teadlik.
Kasutasime võimalust ja ava-
simegi siis jutuõhtu hoopis
kahe mudilaskoori lauluga, et
kohalikke Šveitsi koore mitte
eesti muusikata jätta. Nad olid
selle elamuse eest väga tänu-
likud.

Mägi ja meri
(sõnad Meribel Hagen)

Mägi ja meri,
kaugel teineteisest,
aastaid igatsenud kohtumist.

Mägi vaikib,
meri vahutab,
tuuled kannavad tervitusi.

Seisan mäel,
vaatan mere poole,
höikan ja vastu kostab kaja.

MERIBEL HAGEN

MÄNGURING KÕIGE PISEMATELE

Sel kevadel alustas Eesti Laste ja Noorte Klubi juures tegutsemist mänguring (Krabbelgruppe), kuhu kogunevad kuni kolmeaastased lapsed. Mänguringi eesmärgiks on anda kõige pisematele ja nende vanematele võimalus kokku saada ning eesti keelt harjutada. Meie enda pereski on eesti keel vaid ühe vanema emakeel. Seetõttu harjutame muuhulgas nii kodus kui ka mänguringis vanu ja uusi eestikeelseid laule.

Kohtumised toimuvad Eesti Laste ja Noorte Klubiga samal ajal ja samas kohas – kord kuus pühapäeviti kell 14.15 Zürichis ELCH Zentrums ruumides aadressil Regensbergstrasse 209. Järgmisel aastal on kohtumisteks plaanitud 12. jaanuar, 9. veebruar, 2. märts, 6. aprill, 4. mai ja 1. juuni. Tuljatel palume kaasa võtta vahetusjalanõud, joogi- ja söögipoolist, eakohane mänguasi või lemmiklaul. Küsimuste korral kirjutage aadressile manguring@eestiselts.ch.

JÜRGEN JÄNES

III koht, autor: Ralf

IV koht, autor: Alice

PALJU ÕNNE LAPSE SÜNNI PUHUL!

See on kindlasti meie esimene hea soov, kui Eesti kodanikust ema või isa, kelle püsiv elukoht on Šveitsis, pöördub lapse sünni järel Eesti saatkonda Viinis. Meie oleme selleks õige kontakt, sest Šveitsis asuvad kaks Eesti aukonsulit saavad aidata vaid väheste toimingutega, kõige levinum neist on Eesti passi ja ID-kaardi väljastamine.

Juhul kui kirjutate saatkonna aadressile embassy.vienna@mfa.ee, satute kõigepealt suhtlema meie konsulaarsekretäri Riina Treffneriga. Teinekord võin aga kujuneda suhtluspartneriks otse ka mina saatkonna konsulina. Me mõlemad seisame hea selle eest, et Šveitsis elavad eestlased saaksid meie abil võimalikult mugavalt ja kiiresti konsulaarteenuse. Nii mõnegi Šveitsi eestlasega olen juba kohtunud ka Šveitsis toimunud konsulaarmissiooni raames.

Konsul Annika Luiga ja konsulaarsekretär Riina Treffner uurivad Viini saatkonda värskelt saabunud uusi Šveitsi dokumendinäidiseid. Foto: Eesti saatkond Viinis

KUIDAS EDASI?

Enamasti soovivad vanemad lapsele taotleda ka Eesti kodaniku dokumente. Seda selgi juhul, kui lapsel on teise lapsevanema kaudu mõni teine kodakondsus. Alustada on igal juhul vaja sünni registreerimisega Eesti rahvastikuregistris. Seda on vaja ka siis, kui lapsele Eesti dokumentide tellimisega ei ole kiiret.

Selleks, et saaksime kanda lapse sünniandmed Eesti rahvastikuregistrisse, on vaja meile esitada lapse sünnitõendi rahvusvaheline vorm (nn mitmekeelne CIEC vorm) originaaldokumendina. CIEC sünnitõendit saate taotleda oma elukohajärgsest perekonnaseisuametist (sks Zivilstandsamt). Eraldi eksisteerib veel kolmekeelne Šveitsi sünnitõend, kuid selle peaks meile esitamiseks tõlkima ja apostillima. Lisaks palume koopiati kummagi vanema isikut tõendavast dokumendist.

Šveitsis sündinud lapse puhul, kelle vanemad ei ole abielus, tuleb lisaks esitada dokument hooldusõiguse kohta (sks Erklärung über die gemeinsame elterliche Sorge nach der Geburt). Ka seda saab taotleda perekonnaseisuametist. Tasub tähele panna, et tänava 11. novembril võeti Šveitsis kasutusele uus elektrooniline perekonnaseisuandmete register ning sealt väljastatud tõendid erinevad kujunduse poolest varasematest dokumentidest.

Dokumendid palume saata Viini saatkonda posti teel (Wohllebengasse 9/12, 1040 Wien) ning lisada kaasa vabas vormis avaldus oma kontaktandmetega. Originaaldokumendid tagastame tähtitud kirjaga. Igal juhul soovitame kõigepealt saatkonnaga meilitsi aadressil embassy.vienna@mfa.ee konsultatsiooniks ühendust võtta ning lisada ka

skannitud koopiad olemasolevatest dokumentidest.

MIDA VEEL VÕIB VAJA MINNA?

Väikese hoiatusena lisan, et mõnel puhul on Eesti kodanikust lapsevanemal Šveitsis vaja lapse sünni registreerimiseks ja sünnidokumendi saamiseks esitada kõigepealt oma sünnidokument. Kordus-sünnitõendit on kõige lihtsam tellida toimiva ID-kaardi või Smart-ID korral e-rahvastikuregistris, kuid võite muidugi taas kohe pöörduda meie saatkonna poole. Mõlemal juhul trükkime tõendi välja meie ja saadame teile tähtitud postiga koju. Soovitame tutvuda põhiinfoga meie saatkonna pakutavate teenuste kohta saatkonna kodulehel vienna.mfa.ee/et konsulaarteenuste rubriigis.

Lapse sünd annab tihtipeale põhjuse ka Eesti rahvastikuregistris oma elukohaandmeid

korrastada. Teise riiki kolimise ajal võidakse unustada, et Eesti kodanikul säilib kohustus hoida rahvastikuregistris enda ja oma alaealiste laste uue püsiva elukoha andmed ajakohaselt – ehk Eesti registris peab olema märgitud elukoht, kus te tegelikult elate. Sellest, kuidas elukoha andmeid välisriigis elades muuta, saate lugeda Viini saatkonna kodulehelt.

KUIDAS SAAB LAPSE EESTI ID-KAARDI JA PASSI?

Viini saatkonna kodulehelt leiate ka suunised, kuidas lapsele pärast sünni registreerimist tellida Eesti kodaniku dokumendid. Kõige kiireim viis on teha seda politsei- ja piirivalveameti iseteeninduskeskkonnas aadressil www.politsei.ee/et/iseteenindus. Selleks, et väikese lapse korvalt oleks suhtlus Eesti e-riigiga mugav, loovad kõige paremad võimalused ID-kaart ja Smart-ID. Enda kogemusest samuti praegu välisriigis elava ja töötava eestlase ning kolme lapse emana soovitan, et hea oleks omada mõlemat võimalust.

Kokkuvõtteks lisan, et Šveitsi eestlaskond on Eesti taasiseseisvumisest saati aastata-aastalt kasvanud ning ulatub nüüdseks üle 1200 Eesti kodaniku. Iga Šveitsis sündinud Eesti päritolu beebi kasvatab seda arvu veelgi ning teeb selle kaudu tugevamaks ka aktiivse, kindlate väärtuste ja traditsioonide hoidmisega silma paistnud kogukonna.

ANNIKA LUIGA

EESTI SAATKOND
VIIN

RETSEPTID

SMUUTI

- 1 pakk vaarikaid
- 2 banaani
- 2 õuna
- 1 klaas piima
- 1 väike Kreeka jogurt

Sa pead kõik välja võtma: smuutimasina, jogurti, marjad. Sa pead ühe paki vaarikaid smuutimasinasse panema. Koori banaanid. Sa pead ühe klaasi piima välja võtma külmkapist. Sa pead kaks õuna koorima, lõika pooleks ja siis pead südame välja võtma. Pane banaanid, õunad ja piim smuutimasinasse. Pane masin käima. Vala klaasidesse ja ära unusta võtta joogikört. Siis on ilus.

Emma Beatrix (8-aastane), Thurgau kanton

PANNKOOK NUTELLAGA

- 1 muna
- 1 spl suhkrut
- näpuotsatäis soola
- 1 klaas jahu
- 1 klaas piima
- praadimiseks võid või õli

Esiteks võta üks kauss. Pane sisse muna, sool ja suhkur. Sega kõik kokku. Pärast pane juurde jahu ja piim ning sega vispliga. Siis veel jahu ja veel piim ja pärast sega jälle vispliga. Võta pann. Pane peale võid või õli. Pane üks kulbitäis tainast ja keera pannil nii, et läheb kõikjale. Kui sa näed, et pannkook on piisavalt pruunikas ühelt poolt, keera see ümber. Kui ka teine pool on valmis, pane taldriku peale. Võta Nutella. Pane üks triip Nutellat pannkoogi peale (nagu pildil). Rulli pannkook ja head isu!

Arvo (11-aastane), Graubündeni kanton

IV-V koht, autor: Reino

VI koht, autor: Arvo

AITÄH TEILE!

Šveitsi Eesti Seltsil läks 2024. aastal väga hästi. Oli mitmeid kohtumisi ja palju abilisi, kes kampa löid. Suve lõpul toimus üks kohtumine ainult tänu julgetele seltsi liikmetele. Idee, teostus ja tagasiside andmine – need on kolm olulisimat sammu ühe õhtu korraldamisel. Kui juba ainult ühel sammul on nii tublisid abilisi, siis annab see hõlpu ka teistele ning lubab kogeda seltsi vedamise ilu ja valu.

Aitäh teile, Liina Muring ja Kairi Saar, kes te panite öla alla augustis taasiseseisvumispäeva korraldamisele! Aitäh Liina Meeritsale Genfi järve kaldalt, kes meiega ühendust võttis, et tahaks seltsiga tihedamini seotud olla ja võib-olla mõne üritusega abistada. Mõeldud-tehtud – ja nii oli Liina valmis korraldama Genfis fondüühtu. Aitäh Malvika Bossardile, kes kutsus meid jõuluõhtut või isegi nädalavahetust pidama Silvaplanasse Albana hotelli. See on privi-

leeg, kui on olemas nõnda soe koht, kuhu eestlased on nii armsalt oodatud.

Selts on see, kui kõik koos panustavad ja aitavad kaasa selle jätkusuutlikkusele, kuna me kõik teeme seda ju vabatahtlikkuse alusel. Aitäh

Annikale, Kaisale ja Peebule, kes seltsi juhtimisse nii palju aega panustavad ja sellega seltsi liikmetele toredaid kultuuri täis hetki kingivad. Aitäh ka kõikidele liikmetele, kes te finantsiliselt toetate meie tegevust, kuid eelkõige oma ak-

tiivse osalusega eesti traditsioone säilitate. Hoiame ikka üheskoos eesti keele ja meele ärksana!

MERIBEL HAGEN

Šveitsi Eesti Seltsi juhatus 2024. aastal Silvaplanas. Vasakult Kaisa Maarja Mahhov, Meribel Hagen, Annika Fibbioli ja Peep Belbaum.

EESOOTAVAD SÜNDMUSED

2025. aastal on meil ees hulk toredaid kohtumisi. Kindlasti toimuvad kolm traditsioonilist üritust: Eesti vabariigi 107. iseseisvuspäeva tähistame veebruaris Zürichis, jaanipäeva peame juunikuus ning jõulupidu esimesel adventil. Kindlasti toimub ka väiksemaid ja lühema etteteatamisajaga kokkusaamisi.

Meie seltsil on meililist, mille kaudu saadame paar korda kuus ainult huvitavat ja olulist infot. Kui soovid

saada meie kirju, siis teata sellest aadressil estswiss@eestiselts.ch. Meie peamine sotsiaalmeediakanal on Facebook, kus anname ürituste kohta teavet.

Ootame alati ettepanekuid ja abikäsi, et seltsi tegemisi rikastada ja uute ideedega värskena hoida. Meie peal võib katsetada põnevaid tooteid ja äriideid. Anna oma mõtetest julgelt märku.

Kohtumiseni taas uuel aastal!

ŠVEITSI EESTI SELTS